

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 02-6433570
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס.

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל
בנשיאות בנש"ק מוריניו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 416

משכיל לדוד

פרשת בלק

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

תחת דודאי בנך". יודעת היתה רחל אמנו, שעתידי יששכר להיות נולד מלילה זו, ויששכר רומז לתורה הקדושה, כענין שנאמר (בראשית מט, ד) "יששכר חמור גרם רובץ בין המשפטים". ודרשו רבותינו (ב"ר צט, י) כשם שהחמור טוען את המשא, כך יששכר טוען את התורה. לפיכך היו רחל ולאחיה מתדיינות ביניהן על ענין הדודאים, כדי לעררב את השטן, שיהא רואה הללו מתקוטטות על משכב הצדיק, ולא יהא מעכב ביד יששכר שיש בו כח התורה, שירד לעולם הזה. וידוע מה שאמרו בירושלמי (סוטה ג, ד) הקב"ה לבדו היה יודע שלא עלתה על דעתה, אלא בשביל להעמיד שבטים. ואפשר שלדבר זה נתכוננו רבותינו ז"ל בגמרא (נדה לא, א) על הפסוק (במדבר כג, י) "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל". מלמד, שהקב"ה יושב וסופר את רביעיותיהם של ישראל, מתי תבא טיפה שהצדיק נוצר הימנה. ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע. אמר; מי שהוא טהור וקדוש, ומשרתיו טהורים וקדושים, יציץ בדבר זה? מיד נסמית עינו! שנאמר (במדבר כד, ג) "נאום הגבר שתום העין". וזהו שאמר רבי יוחנן, מהו שנאמר (בראשית לו, יז) "וישכב עמה בלילה הוא", מלמד, שהקב"ה סייע באותו מעשה. הוי אומר, שהקב"ה לבדו יודע היה מה כונתן של הצדיקות הללו, ואף סייע להם בדבר עד שנוול יששכר מאותה לילה, שהוא היה עוסק בתורה הקדושה, אבל בלעם הרשע סבור היה, שאין צדיק יוצא מביאה זו, כיון שראה שיצא יששכר תמה, וכאילו נסמית עינו ואמר, הואיל ויצא צדיק מביאה זו, על כרחי שנסתתמה ראייתי, ואין ראייתי יפה.

תורת מגנת עלי

וכנגד דבר זה אמר יעקב לעשו (בראשית לב, ו) "ויהי לי שור וחמור", ודרשו במדרש (ב"ר עח, יב) שור - זה יוסף, שנאמר (דברים לג, טז) בכור שורו הדר לו. חמור - זה יששכר, שנאמר יששכר חמור גרם, והדברים האלו מופלאים. אלא לפי מה שביארנו מובן היטב, שנתכוין יעקב לומר לו לעשו, הואיל ונולדו לי שני הצדיקים הללו מאשתי, על כרחי שלא היה עבירה בכניסתן, ועדיין תורת מגנת עלי.

וכן מפורש בספר הקדוש נועם אלימלך (פרשת קרח) וזה לשון קדשו: איתא בספרים המקובלים טעם, למה יצא אברהם מתרה, וכן כמה צדיקים הקדושים יצאו מאבות הטומאה. ופירשו, מחמת שהמקטרגים החיצונים בראותם הנשמה העליונה וגבוהה, אינם מניחים לה לצאת לעולם, ועושים כל התחבולות לעכבה. מה עושה הקב"ה, נותן אותה בגוף טמא, ואז מניחין אותה, ועל ידי זה באתה הנשמה בעולם, כי גם הם בראותם שיוודת למקום טמא, סוברים, שבוודאי אי אפשר שתעלה במעלות קדושים, ונמצא היא כמו מציאה.

כדי להסיח דעתו

מצינו בבלעם הרשע שבירך את ישראל, שנאמר (במדבר כג, כ) "הנה ברך לקחתיו וברך ולא אשיבנה", ואומר (במדבר כד, ה-ו) "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל. כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע ה', כארזים עלי מים". ובפרשתנו יש בה הרבה מברכותיו של אותו רשע.

כיוצא בדבר מצינו אצל לבן הארמי שבירך את רבקה אמנו ע"ה (בראשית כד, ט) "ויברכו את רבקה ויאמרו לה, אחותנו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שונאיו". ואמרו (ב"ר ס, יג) "ברכת אובד עלי תבא" (איוב כט, יג) ברכת אובד זה לבן הארמי שבירך את רבקה.

ובאמת מה ראו הרשעים הללו לברך כן את עם ישראל?! אלא לא סיבב הקב"ה שתצא ברכה מפיהם של הרשעים הללו, אלא כדי לעררב את השטן, שכן אילו היה השטן יודע, שעתידי יעקב אבינו להוליד שנים עשר שבטים בקדושה ובטהרה מרחל, היה מקטרג על הדבר, ושנא היה מעכב, ולא היו כולם יוצאים צדיקים, או אפשר שהיה מעכב את יעקב בדרכו, הלכך יצאה ברכה מפיו של אותו רשע, "אחותינו את היי לאלפי רבבה", ויהא שטן שומע ומהרהר, הואיל ונתברכה אותה צדקת מפיו של אותו רשע, מובטח אני שאי אפשר לצדיקים שיהיו יוצאים הימנה, והסיח דעתו הימנה ולא בא לעכב.

ולפיכך נזדוגה לאה ליעקב תחילה, ואחר כך רחל, עד שהוצרך לישא שתי אחיות, כדי לעררב את השטן, ויהא השטן רואה ומחשב, מובטחני שאין צדיקים יוצאים מעבירה, ויסיח דעתו מהם. אבל באמת לא יצאו הברכות הללו מלבם של הרשעים, אלא הקב"ה שם דבריו בפיו, כענין שנאמר אצל בלעם (במדבר כב, כ) "ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותה תעשה", לפיכך נתקיימו, לפי שהיו ברכותיו של הקב"ה שיצאו מפי רשע, אבל לא היו שלו, שהרי הוא היה רוצה לקללם ולא לברכם.

כיוצא בדבר מצינו, שלא בא דוד לעולם עד שנשא בעונו את רות המואביה שנכנסה אצלו בלילה, והיה צריך לחדש עמוני ולא עמונית (יבמות סט, א). וכן אתה מוצא שנוול שלמה המלך מדוד ובת שבע, שמצאה רוחצת על הגג, והיה גנאי בדבר כלפי חוץ. וכל אלו למה? כדי לעררב את השטן, לפי שאילו היה יודע שעתידיים צדיקים הללו לצאת מביאה זו, ודאי היה מקטרג ומעכב.

על כרחי שנסתתמה ראייתי

הוי אומר, שפעמים יש דבר שהוא נראה כחטא כלפי חוץ, והקב"ה מסבב שיהיה כן כדי לעררב את השטן. ולכן אמרה לאה לרחל "המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני". ורחל משיבה לה "לכן ישכב עמך הלילה

פרשת בלק, ט' בתמוז תשס"ח

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
19:10	19:27	19:17	הדלקת נרות
20:30	20:31	20:29	מוצאי שבת
21:11	21:15	21:12	רבינו תם

הילולת הצדיק

י - רבי דוד חסין	יג רבי אלחנן וסרמן הי"ד
יא - רבי צבי הירש - עטרת צבי	טו - רבי חיים בן עטר
יב - רבי יעקב בן הרא"ש - בעל הטורים	טז - רבי עמנואל משעלי

מעשה שהיה

מתי תגיע השעה שעם ישראל יתנשא כארי?!

"כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא". (במדבר כג. כג-כד)

כאשר התחילו בימיו של הגאון רבי יצחק מוולוז'ין זצ"ל, הרדיפות נגד היהודים ברוסיה על ידי הצר הצורר ניקולאי

הראשון, שהיה כולו חודר שנאה ומשטמה ליהודים וליהדות. רבי יצחק מוולוז'ין היה נכנס כפעם בפעם בעובי הקורה, מטכס עצות, קורא לאסיפות ומשתדל לפני היושבים ראשונה במלכות להעביר את רוע גזרותיו של אותו קיסר ניקולאי, אשר לא פסק מלחשוב מחשבות הרג ואבדון על היהודים.

לגרש את כל היהודים ממדינתו לא היה יכול, כי ידוע ידע ששום ממלכה אחרת לא תרשה למגורשיו לעבור את גבולות ארצה, ויום ולילה היתה מענה אותו מחשבה אחת: איך נפטרים מן היהודים האלה? הוא קרא למועצת מניסטרים מיוחדת לשאלה זו והתוכנית שהציע אז המניסטר לעניני פנים מצאה בשעתה חן בעיניו, וכך היתה תוכניתו: הקיסר יקרא לאסיפה את כל שרי המלוכה ויזמין אליה גם את נציגי היהודים, באסיפה זו יבררו את ההפסדים והנזקים הנגרמים למלוכה על ידי היהודים. לנציגי היהודים תנתן ההזדמנות והאפשרות הפורמאלית לבטל את האשמות אשר מאשימים אותם, ואחרי שהיהודים בודאי לא יוכלו לעשות זאת תצא הגזירה המנומקת - להעבירם על דתם ועל תורתם ולהטמיעם בין הגויים...

אותה האסיפה אכן נתקיימה בפטרבורג בשנת תר"ד, וגדולי היהודים ובראשם רבי יצחק מוולוז'ין הוזמנו ובאו כדי להשתתף בה. בפתחת האסיפה נאם המניסטר לעניני פנים נאום מלא משטמה שטנית נגד היהודים.

היהודים הוזמנו הנה - אמר שר הפנים - כדי להשתתף בדיון בשאלת היהודים שהיא שאלה בוערת הנוגעת ביסודי היסודות של מלכות רוסיה. היהודים הלא המה אסון האנושות והנגע של כל האורגניזם הממלכתי. זה שנות אלפיים הם מחזיקים בעקשנותם על אף כל הרדיפות והגזירות הרעות ולמרות כל האותות לטובה והחסדים אשר מראים להם... היהודים הם מלוכה בתוך מלוכה ומדינה במדינה, עם לבדד ישכון, ומתוך כל עדת אזרחי המדינה הם נבדלים מוצצים את לשדם ואת דמם של עמי הארץ, ואין זאת אלא חידה סתומה ושאלת פליאה: למה יוצר האדם ברא גוי רשע ומשחת הנפש כזה?...

שמעו נציגי היהודים את הדברים האלה מפי שר הפנים שגורל עמם בידו, ורעדה אחזתם. ולמראה פניהם הנוגות של זקני היהודים שנתמלאו פחד ואימה ורתת, נהרו פני המניסטר. הוא שמח בליבו

בראותו כי דבריו הקשים והארסיים עשו את הרושם הדרוש, אך לפתע פתאום שבת גילו ומשוש שנאתו הוכזב, בהבחינו כי בין נציגי היהודים רואה הוא את אחד הרבנים איש שיבה שמפניו נשקפו אמיתות ושלימות, ותום ואצילות והוא יושב לו במנוחה - ומחייך חיוך של הנאה יתירה...

האם בת צחוק של לגלוג היא זאת - מהרהר המניסטר - או קמט נכאים המתגלה מסביב לשפתיו של ה"יהודון" הזה?...

- מה שמך ומאין באת? - שאל שר הפנים בטון חריף של עברה וזעם את הרב המחייך.

- שמי הוד מעלתו, הוא יצחק, ומעיירת וולוז'ין באתי - ענה הרב בניחותא.

- איך אתה מעיז לצחוק בשעה שאני מדבר בשם הוד מלכותו הקיסר?

- חלילה לעבדך לצחוק! שמח אני לנאומי ונהנה אני מרעינותיו הנפלאים של הוד מעלתו.

- כמדומה לי שבנאומי לא היה בו הרבה ממה שיעורר אותך לשמחה.

- יסלח לי הוד מעלתו, מיום עומדי על דעתי מיום שאני חי וחושב, חיכיתי וציפיתי לשמוע נאום כזה, אך לא הרהבתי בנפשי עוז להשתעשע בתקות נחמה שבאמת אזכה אני לשומעו פעם בחיי, ועתה כיון שזיכיתי צהבו פני ואני שמח מאוד.

- אתה מדבר אלי בחידות - אמר לו המניסטר - ברר ופרש את דבריך אבל עליך לעשות זאת בקיצור נמרץ.

ירשני נא הוד מעלתו - החזיר רבי יצחק - להעירו כי בשמעי את הרצאתו על דבר היהודים, נזכרתי כי עוד לפני אלפי שנים קם נביא לגויים בלעם בן בעור אשר חזה מחזה שדי, ובחזונו על עם היהודים הגיד מראש כי ימים יבואו והיו כאלה אשר יחשבו ככה כמחשבת הוד מעלתו שר הפנים על יעקב וישראל, וכמוהו גם הם ידברו בא-להים וישאלו ויתמהו ויבואו בטרוניה על מלאכתו אשר עשה ועל הבריאה אשר ברא - בדמות עם ישראל. ומעתה משעה שהתלונות וההתמרמרות אינן נוגעות ואינן פוגעות רק בנו רק בעם ישראל בלבד, אלא היא מתפשטת והולכת גם על אבינו שבשמים, מעתה בטוח אני כי מצבנו ישונה לטובה וגורלנו יתחיל להשתפר.

כי הלא כן היה דבר בלעם לפני אלפי שנים כפי שנמסר לנו בתורת משה (במדבר כג. כג-כד): "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" כלומר: כשיאמרו: וישאלו על יעקב וישראל: מה פעל אל למה יצר אותם אלוקים בעולם? אז תגיע השעה שיקום העם הזה ויתנשא כארי...

תשובה גאה זו הדהימה את שר הפנים. כמה גדול כוחה של אומה זו - הרהר בלבו - אשר הבטחות כאלה לה מאת האלוקים ואשר חכמים כאלה בתוכה היודעים כה להשתמש בהן...

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

שבח הבא לידי הפסד

1. מנין שבלעם היה בעל עין הרע?

2. מדוע רפו ידי משה בפרשת המדינית?

יש לאדם לזהר מלשבח את חברו בשבח הבא לידי הפסד, כענין האורח, שיצא ברחוב העיר ויפרסם לכל, את אשר גמלו בעל הבית טובה באכילה ושתייה וטרח לפניו הרבה, כי על ידי זה יתלקטו אנשים ריקים ויסורו אל בית בעל הבית ויכלו את ממונו. ועל כך נאמר (משלי כ"ז י"ד). "מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם - קללה תחשב לו".

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"מה טובו אהלויך יעקב
משכנותיך ישראל".**

אמרו רבותינו בגמרא (סוטה מח.) רבן שמעון בן גמליאל אומר; העיד רבי יהושע, מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה. וכן בהמשך, אמר רבא; בכל יום ויום מרובה קללתו משל חבריו, שנאמר (דברים כח, סז) "בבוקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בוקר".

ויש להבין, מה הוסיף רבא על דברי רבן שמעון בן גמליאל שאמר שאין יום שאין בו קללה. ועוד צריך לדעת מה באמת הגורם שמזמן חורבן הבית אין יום שאין בו קללה. ויש לישב בזה ע"פ דברי הגר"א מוילנא זצ"ל שהסביר שבבית המקדש היו מקריבים בכל יום את קרבן התמיד, וכידוע לכולנו שהעולם קיים

עלינו לתקן את צער השכינה בבנין המקדש

בזכותם של הקרבנות, ולכן לאחר שנחרב הבית ואין מקריבין יותר קרבנות, הרי שאין יותר מה שמקיים את העולם, וכשם שאי אפשר לגוף ללא מזון כך אי אפשר לעולם ללא קרבנות, ולפיכך אין לך יום שאין בו קללה.

ומשום הכי באו חז"ל ותיקנו לנו תפילות במקום קרבנות, בבחינת "ונשלמה פרים שפתינו". אך עדיין יקשה דאם אכן התפילות הם במקום קרבנות, מדוע אם כן אין יום שאין בו קללה?

ונראה להסביר בזה לפי מה שאמרו חז"ל (ירושלמי יומא א. א) כל דור שאינו נבנה בימיו, מעלין עליו כאילו הוא החריבו. וחזינו מהכא עד כמה גדול הוא צערה של השכינה, שלמרות שאנו לומדים תורה ומתפללים בכל הכוונות הראויות, אך הואיל ולא נבנה המקדש בפועל אין לך קללה גדולה מזו. וזהו העניין שאם אדם לא תיקן את הקללה, הרי שלמחרת הצרה והקללה היא גדולה יותר. וכל ענין הצרות הם כדי לעורר אותנו לחזור בתשובה ולעשות בדק בית. 'בדק' אותיות 'דבק' - להידבק בו יתברך גם בימים קשים כאלו, ואם נעשה כן אזי נביא שוב לבנין בית המקדש בתפארתו מתוך השראה ודביקות בשכינה הקדושה.

מן המעיין

זאת אצל יכניה שנשבע לו שימות עירי ולבסוף נתן לו זרע, לגביו נקט הפסוק בלשון "הקמה", "ודיבר ולא יקימנה".

**"לא הביט און ביעקב
ולא ראה עמל בישראל".**

(כג. כא)

הגה"צ רבי חיים מצאנז זצ"ל, היה רגיל לדרוש את סמיכות

הפסוקים הללו: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל - ה' א-להיו עמו ותרועת מלך בו". וכך היה אומר:

"לא הביט" - רק מי שאינו רואה "און ביעקב" ו"עמל בישראל" - אינו מבקש חטאים בבני ישראל ותמיד דן אותם לכף זכות בכל מעשיהם ואורחות חייהם. רק צדיק שכוה, יזכה ויקויים בו מאמר הכתוב: "ה' א-להיו עמו ותרועת מלך בו".

בדרך רמז

"הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב"

מהן "הן".

כל האותיות מזדווגין חוץ משני אותיות הללו, כיצד: א-ט הרי י. כ-ח הרי י. ג-ז הרי י. ד-ו הרי י.

נמצא ה לעצמה, וכן האות נ אין לה זוג. י-צ הרי ק. כ-פ הרי ק. ל-ע הרי ק. מ-ס הרי ק. נמצא נ לעצמה.

אמר הקדוש ברוך הוא: כשם ששני אותיות הללו אינן יכולין להזדווג עם כל האותיות אלא לעצמן, כך ישראל אינן יכולין להזדווג עם כל העכו"ם הקדמונים אלא לעצמן מפורשים, שאפילו שונא גוזר עליהם לחלל השבת ומבטל את המילה או לעבוד עכו"ם - הן נהרגים ואין מתערבים בהם, שנאמר 'הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב'.

ומה אני עושה? כל שונא וכל אויב שיגזור עליהם גזירה, אני הורגו שנאמר "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה".

(מדרש רבה")

"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר" (כב. ה)

אריכות הלשון שנזכרה בדבריו של בלק אל מלאכיו: בלעם, בן בעור, פתורה, אשר על הנהר, ארץ בני עמו. בעוד שהיה לו לקצר בלשונו ולומר: אל בלעם, ולכל היותר יזכיר גם את שם אביו - בעור. נתבארה יפה בספרו של הקדוש רבי חיים בן עטר זיע"א - "אור החיים". וכה הם דבריו:

"להודיעך הזריזות שעשה בלק הרשע בשליחות זה, כדי שיבוא לידי גמר תיכף ומיד. לזה פירש לשלוחים ואמר "בן בעור", לבל יתחלף בלעם בבלעם. וכדי שלא יתעכבו לחזר אחריו, ציין להם מקומו ואמר "פתורה". ולחשש מקום אחר ששמו פתורה, אמר "על הנהר".

והודיעם עוד, כי הארץ היא, היא "ארץ בני עמו", וכולם ידעו אותו גם ידעו דרך הלך בו, כי לפעמים לא ימצא האיש בביתו, והם יודיעום מקום אשר ימצאוהו שם".

"לא תלך עמהם לא תאר את העם כי ברוך הוא" (כב. יב)

תמהו כמה מהראשונים למה מנע השי"ת את בלעם מהיותו מקלל את ישראל, ומה איכפת להם קללתו אם ה' יברך את עמו בשלום? הרב חיד"א מיישב זאת בספרו "נחל קדומים", בשם הקדוש רבינו שלמה אסתרוק ז"ל:

"לא תאור את העם" - לא היתה הכוונה שאם יקללם ישיגם נזק, כי הנה "לא ינום ולא ישן שומר ישראל". אבל כוונתו יתברך, שאם ח"ו ישיגם עונש מצד שיחטאו לעתיד, יאמרו שקללת בלעם גרמה ולא יחשבו כי חטאם גורם להם "כי כאשר יסר איש את בנו ה' א-להיך מייסרך".

"ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה". (כג. יט)

מהו כפל הלשון "אמר ולא יעשה" - ודבר ולא יקימנה", ומהו פשר הלשון בין "לא יעשה" ל"לא יקימנה", ובין "אמר" ל"דיבר"? "אמירה", מבאר מהר"ם גלאנטי זצ"ל, משמעותה ללא שבועה, כמאמר השי"ת להמית את העם לאחר מעשה העגל, לעומת זאת "דיבור" הכוונה היא בשבועה, כפי שהיה במעשה יכניה שהשי"ת נשבע, כביכול, שעירי ימות, ולבסוף ניחם ונתן לו זרע.

וזה כוונת הפסוק: אמירת ה' לאחר חטא העגל, לא התקיימה ב"שב ואל תעשה", ולכן נקט הפסוק לשון "אמר ולא יעשה". לעומת

חיים של תורה

כבר מנעוריו של הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל, מי שיהיה כראב"ד בעיר ג'רבה, היתה התמדתו בתורה רבה ועוצומה. בשעת לימודו היה כל כולו מרוכז בתורה, עד ששכח עולם ומלואו. במשך שעות רבות ישב ועמל בעיון רב בתורה, וכלל לא הרגיש כי הגיע העת לסעוד את לבו. הוריו שחסו על בריאותו, וזרזוהו לאכול, אך הוא מחמת חשקו בתורה, היה עונה: "עוד מעט, עוד מעט..." כשהרבו להפציר בו, ניגש לסעודה, וסיים את אכילתו ברגעים בודדים, כשאינו מאפשר לחיכו לטעום מהמעדנים שלפניו, שהרי כל כולו היה שקוע בלימוד, ואף בשעת האכילה עיין בספר. הוריו, בראותם את אכילתו המועטת, ביקשוהו שיאכל עוד קמעא, אך הוא סירב להרבות באכילה, כיון שהמאכל מביא לידי שינה. פעם, ביושבו עם תלמידיו בישיבה, הניחו לפניו צלחת מלאה בענבים שחורים ומתוקים. רבי רחמים היה כה שקוע בלימודו, עד שלא הבחין כלל במה שהוגש לשולחן. כל מעייניו היו נתונים במטעמי התורה, ורק היא ערבה לחיכו. נטל איפוא ענב אחר ענב, טבלו במלח ואכל... ועד תום הסעודה, לא הבחין בין מלוח למתוק!

עד אור הבוקר

כך סיפר תלמידו של הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל: ביום הכיפורים הראשון שלאחר נישואיו של הנצי"ב, עמד הרב על רגליו בתפילה במשך כל היממה, לרבות זמני ההפסקות הקצרות שבין שחרית למוסף ובין מנחה לנעילה, ובמוצאי יום הכיפורים, מיד לאחר שאכל, חזר לתלמודו. חותנו רבי איצ'לה, לא ראה זאת בעין יפה, ועמד על כך שהנצי"ב ילך לנוח. ואמנם ר' איצ'לה המתין עד שחתנו פשט את בגדיו ועמד לשכב. וכשראה שרק הגרב נותרה ברגלו האחת, עזב את החדר. בינתיים, עלה בדעתו של הנצי"ב לעיין בגמרא. אך "עיון" זה נמשך עד אור הבוקר. למחרת היום, מצאווה בני ביתו ניצב ליד הגמרא, כשכותנתו על בשרו, רגלו האחת יחפה, ורגלו השניה נתונה בגרב! עובדה נוספת סיפר אותו תלמיד, שפעם אירע לנצי"ב כעין מה שמספרת הגמרא במסכת שבת (פח). על רבא: פעם למד הנצי"ב גמרא, ונעמד ברגל אחת על הריצפה, וברגלו השניה כרע על גבי הספסל, בעוד ידו נתונה תחת ברכו. אותה יד נלחצה כל כך, עד שאצבעותיו שתתו דם, והוא בגודל עיונו בתורה לא הרגיש בכך כלל ועיקר!

טעם זקנים ודעת נבונים

על הגאון ר' יחיאל מיכל שלינגר, מסופר עליו, שכבר בבחרותו בלומדו בישיבת "גלאנטא", בלילות חורף הקפואים, נהג לטבול את רגליו בגיגית מים קרים כסגולה לעירנות, והחזיק נר בידו, כדי שאם ירדם, תעיר אותו צריבת השלהבת כעבור דקות מועטות. בתקופה שהעיר גלאנטא נכבשה על ידי הצבא הרוסי, רעשה כל הישיבה, אך ר' יחיאל מיכל שלינגר, מרוב דביקותו בתורה, לא ידע על כך מאומה. על נכדו, הבחור אליעזר שלינגר, שנהרג על קידוש ה', הי"ד, תוך כדי דיבורו בתורה, והוא בן שמונה עשרה שנה בלבד. (הג"ר שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל אמר עליו: "עילוי שבעילויים, מתמיד שבמתמידים, טהור וקדוש!") אמר הרה"ג ר' אוריבין שליט"א: "מי שלמד איתו פעם אחת, ראה טעם זקנים, הרגיש טעם זקנים ודעת נבונים. הגיע לדרגות

מבהילות של יחידי סגולה, גדולי הדור, שלא מהדור שלנו בכלל. הרי זו נשמה גדולה שירדה מן השמים, כדי ללמד אותנו שיש כאלה בני עליה. מי יודע, אולי כל השמונה עשרה שנים היו בשביל זה - להראות וללמד אותנו למה יכול להגיע בחור בן שמונה עשרה". בקריאת התורה, בין גברא לגברא, היה שקוע כל כולו בלימוד, וביקש מחבירו שישמש כ"שומר", להזכירו להפסיק מלימודו כשהבעל קורא יחדש את קריאתו. פעם נקרא אליעזר לעליה לתורה, אבל בהיותו כה שקוע בלימודו, הוצרכו לחבוט על גבו פעם, פעמיים ושלוש, עד שעקרו אותו מהתרכותו. חבירו כתב אודותיו: "בקין תשמ"ז היה ישן רק כחמש וחצי שעות ליממה, ושאלתי אותו, איך הוא יכול להחזיק כך מעמד? ואמר לי, שיש לו מתח ולחץ תמידי להספיק הספק יומי, וזה מה שאינו מאפשר לו לישון". (בן ארבע עשרה שנה היה, כאשר קיבל על עצמו בשמחת תורה ללמוד באותה שנה אלף וחמש מאות וחמישים דפי גמרא. שנה לאחר מכן הוסיף בקודש, וקיבל על עצמו למעלה מאלפיים דף!) חבירו לחדר העיד, ששמע ממנו בשינתו איך שהוא מדבר דברי תורה...

שורפת את כל המקטרגים

יהודי מחיפה סיפר, שבצעירותו למד בישיבת פוניבז', ונודמן לביתו של מרן הגרא"מ שך זצ"ל, כדי להתייעץ עמו בדבר מסויים. הלה דפק על הדלת, והיות שלא שמע כל תגובה, פתח את הדלת ונכנס פנימה. הוא לא ראה איש בבית. לתומו סבר שראש הישיבה יצא לרגע, וישוב בעוד זמן קצר, והוא המתין ליד החדר. כעבור דקה או שתיים, עלה באפו ריח חזק של שריפה, שמקורו היה במטבח. כשמהיר לשם, ראה את הרב שך עומד ליד הכיריים, ידו האחת אוחזת בגמרא, ובשניה סובב את הכף בכלי ריק העומד להישרף! בדיעבד התברר, שזוגתו הצדקנית של ראש הישיבה ביקשה ממנו להכין דייסה (היה זה בימי חוליה של הרבנית), והוא מהיר למטבח למלא את רצונה. כשהגמרא בידו האחת, הכניס את הסולת לכלי בו מבשלים את הדייסה, והחל לבחוש עם הכף. מרוב עמלו בסוגיא, המשיך לערבב ולערבב, ולא הבחין שהדייסה שבסיר התאדטה מזמן, והכלי כמעט הפך לפחם. ענני עשן עולים מן הכלי, וראש הישיבה ממשיך לערבב... הגר"י זילברשטיין שליט"א, ששמע את הסיפור מהיהודי מחיפה, הוסיף על כך בהתפעלות: "שריפה שכזו הרי היא שורפת ומכלה את כל המקטרגים על עם ישראל!"

ניסים רודפים ישועות

בחודשים האחרונים עוקב כל בית ישראל בדאגה אחר מצבו הרפואי של הגאון רבי מרדכי אליהו שליט"א, על פי עדות הרופאים - ניסים גלויים מן השמים רודפים כאן אחר הישועות. דום לב, פעמיים. ניתוח מעקפים. צנתור. ועוד צנתור. שתי החייאות. ניתוח ראש. ערכים הרפואיים גבוליים מאוד, וההגדרה היבשה: מצב קשה מאוד-מאוד. ובתווך נמצא הגאון שליט"א, וכל מחשבתו ורעיונותיו תפוסים בשרעפי קודש, בהנהגות של קדושה וטהרה ועיקר העיקרים לימוד התורה, כמצוות הבורא "והגית בו יומם ולילה". לאחר שהתעורר מניתוח המעקפים, הניתוח הראשון. שאלה אותו הרבנית: "מה אתה עושה עכשיו?" והרב סימן בידיו תנועה של לימוד. "מה אתה לומד?" ביקשה אשת חבר לדעת. "חי נושא את עצמו ביום שבת", כתב הרב על פתק. "זה מה שהטריד אותנו, כי הוא הובא לביה"ח ביום השבת, אזי כשהתעורר לחיים, רצה ראשית לברר לעצמו את המצב ההלכתי". "כשהרב שליט"א שב לביתו, שיערנו שכמו אדם מן היישוב השב לביתו אחרי אירוע כה קשה, הוא ילך לנוח, יתיישב על כורסה להחליף כוח", סיפר הרב יהודה מוצפי שליט"א לסופר ר' יוסי אליטוב: "אנו עוד נפרדים מנהג האמבולנס ונכנסים הביתה. והנה הרב יושב על כיסאו הקבוע בראש השולחן, פותח את מסכת ברכות ועושה סיום..."